

Anni- Roosa Kilkkinen, Jonna Mattila

Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä harjoittelun perehdytyksen sisällöistä kirurgian poliklinikalla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitaja (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Lokakuu 2018

Tekijä(t) Otsikko	Anni- Roosa Kilkkinen, Jonna Mattila Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä harjoittelun perehdytyksen sisällöistä kirurgian poliklinikalla
Sivumäärä Aika	16 sivua Lokakuu 2018
Tutkinto	Sairaanhoitaja AMK
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Hoitotyö
Ohjaaja	Liisa Montin, TtT, sh, Lehtori
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä harjoittelun perehdytyksen sisällöistä kirurgian poliklinikalla. Tutkimuskysymys oli: "Kuvaile saamaasi perehdytystä harjoittelusi aikana"</p> <p>Opinnäytetyön aineiston keruu toteutettiin sähköpostitse lähetetyillä kysymyksillä. Alkuperäinen tarkoitus oli kerätä aineisto teemahaastattelua käyttäen, mutta osallistujien puutteen vuoksi tämä ei ollut mahdollista. Tutkimuskysymys lähetettiin valkoisille opiskelijoille sähköpostitse syksyllä 2017. Kaikki opinnäytetyöhön vastaamaan pyydettyt opiskelijat olivat suorittaneet harjoittelun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kirurgisella poliklinikalla. Vastauksia saatiin kaksi, ja ne analysoitiin käyttäen induktiivista sisällönanalyysia.</p> <p>Opiskelijoiden vastauksista muodostui kolme pääluokkaa; hoitotyöhön perehdytys, moniammatilliseen työhön perehdytys sekä osastokohtainen perehdytys. Hoitotyöhön perehdytyksessä vastaajat olivat saaneet perehdytystä tiedollisesti ja ohjausta kliinisiin taitoihin. Moniammatilliseen työhön perehdytyksen aikana molemmat vastaajat olivat päässeet toimimaan työparina lääkärin kanssa ja perehtymään tiimityöskentelyyn. Osastokohtainen perehdytys sisälsi ohjaajan antamaa perehdytystä sekä toimintaympäristöön perehdytystä. Opinnäytetyön tulokset olivat samassa linjassa aikaisempien tutkimustulosten kanssa.</p> <p>Opinnäytetyöstä saatuja tietoja voi tulevaisuudessa hyödyntää ohjaajan roolissa toimiva terveydenalan ammattilainen, sekä harjoittelun järjestämä organisaatio suunnitellessaan perehdytyksen sisältöä. Tuloksia voidaan hyödyntää myös esimerkiksi uuden, yhtenäisen perehdytysoppaan tekemisessä opiskelijoille.</p>	
Avainsanat	Perehdytys, sairaanhoitajaopiskelija, kirurgian poliklinikka, hoitotyö, ohjattu harjoittelu

Authors Title	Anni- Roosa Kilkkinen, Jonna Mattila Nursing student's experiences of the orientation of the contents of clinical practice in surgical outpatient clinic
Number of Pages Date	16 pages October 2018
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor	Liisa Montin, PhD, RN, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to describe nursing student's experiences of the contents of orientation in clinical practice in surgical outpatient clinics. The aim of the thesis is to develop the orientation of clinical practice in surgical outpatient clinics. The research question was; "Describe what kind of orientation you got during your clinical practice?"</p> <p>As for collecting the data for the thesis we send the research question via email for students who had completed their clinical practice in surgical outpatient clinics. Two answers were received. The data was collected during fall 2017. The collected data was analyzed by using content analysis.</p> <p>The results formed three top categories; nursing orientation, multiprofessional working orientation and ward- specific orientation. In the nursing orientation the respondents were given orientation intellectually and supervision to the clinical skills. During the multiprofessional orientation the respondents worked together with doctors and also got acquainted with teamworking. The ward-specific orientation involved orientation from the nurse in adviser and also operational environment orientation. The results of the thesis were solid with the earlier researches.</p> <p>The results of this thesis can be utilized by any healthcare professionals in adviser, and also in the organization while planning their orientation contents. The results can also be used as a base while producing new and solid orientation guidebook.</p>	
Keywords	Orientation, nursing student, outpatient clinic, clinical practice

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kirurgian poliklinikka	2
3	Aikaisempi tutkimustieto	2
3.1	Perehdytys hoitotyössä	2
3.2	Ohjaajan edellytykset ja velvollisuudet ohjatussa harjoittelussa	3
3.3	Opiskelijoiden kokemuksia perehdytyksestä ohjatussa harjoittelussa	5
4	Työn tarkoitus ja tutkimuskysymys	6
5	Työn toteutus	6
5.1	Aineistonkeruumenetelmä ja aineistonkeruu	6
5.2	Aineiston analyysi	7
6	Tulokset	9
6.1	Hoitotyöhön perehdytys	9
6.2	Moniammatillinen perehdytys	10
6.3	Osastokohtainen perehdytys	10
7	Pohdinta	11
7.1	Tulosten pohdinta	11
7.2	Eettisyyden pohdinta	12
7.3	Luotettavuuden pohdinta	13
8	Johtopäätökset	14
9	Lähteet	15

1 Johdanto

Terveysalan koulutus valmistaa osaavia ja ammattitaitoisia työntekijöitä hoitotyöhön. Oleellisena osana opiskeluita ovat työharjoittelut eri yksiköissä, jotka vahvistavat opiskelijan ammatillista kehittymistä oppimisella ja ohjauksella. (Juntunen — Ruotsalainen — Tuomikoski — Kääriäinen 2016: 124-125.) Joka vuosi 180 uutta opiskelijaa aloittaa sairaanhoitajan opinnot Metropolia ammattikorkeakoulussa. Sairaanhoitajakoulutus noudattaa terveydenhuollon ammattihenkilöstöä koskevaa lakia 559/1994 ja 1200/2007, sekä asetuksia 564/1994, että neuvoston direktiivien 89/594/ETY, 89/595/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2130/55/EU ja 2001/19/EY koulutukselle asettamia vaatimuksia. Lisäksi koulutus täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY, artiklan 11, taso d:n. (Sairaanhoitotyön tutkinto- ohjelma, Metropolia 2016.) Hoitotyön koulutusohjelma kestää 3,5 vuotta. Sairaanhoitajan tutkinto on laajuudeltaan 210 opintopistettä, joista 90 pistettä saadaan ohjatuista harjoiteluista. Ohjattuja harjoitelluita suoritetaan jokaisella lukukaudella, ja yhden harjoittelu jakson kesto on keskimäärin viisi viikkoa. (Sairaanhoitaja AMK, Metropolia 2016.)

Ohjatun harjoittelun tarkoitus on tutustuttaa opiskelijat terveydenhuollon toimintaan ja sitä ohjaavaan arvo perustaan. Tavoitteena on erityisesti ohjata opiskelija koulussa opitun tiedon ja taidon soveltamiseen sekä ammattiopintojen kannalta keskeisiin työtehtäviin. Jokainen ohjattu harjoittelu edistää opiskelijan ammatillista kasvua ja luo sille perustaa. (Heinonen 2004: 13.)

Tämä opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvaila sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä harjoittelun perehdyttämisen sisällöistä kirurgian poliklinikalla. Aineisto kerättiin sähköpostitse opiskelijoilta, jotka ovat suorittaneet harjoittelun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) sairaaloissa kirurgian poliklinikalla.

2 Kirurgian poliklinikka

Poliklinikoilla tapahtuvat potilastapaamiset ovat usein lyhyitä, mutta tehokkaita. Poliklinikalla käynti voi koostua useasta eri vaiheesta ja tapaamisesta. Yleensä poliklinikka käynti sisältää lääkärin vastaanoton, mutta klinikoilla toimii myös erilaisia hoitajavetoisia vastaanottoja. Usein käyntien yhteydessä suoritetaan myös erilaisia tutkimuksia. (Aalto — Kaunonen — Mattila — Säilä 2006: 7). HUS: n kirurgian poliklinikat koostuvat toimenpide- ja hoitajavastaanotoista. Hoitoon pääsy vaatii lähetteen, mutta ne toimivat myös jälkitarkastuspoliklinikkoina. Poliklinikoilla hoidetaan ja tutkitaan muun muassa käsikirurgisia, ortopedisia, plastiikkakirurgisia sekä neurokirurgisia potilaita. Poliklinikat ovat auki arkisin kello 7.30- 15, eli niissä ei hoideta päivystyksellisiä asioita. (Kirurgian poliklinikka, Hus.) Sairaanhoitajien työkuva poliklinikalla sisältää toimenpide- ja hoitajavastaanottoja. Toimenpidevastaanotot voivat olla sairaanhoitajavetoisia tai moniammatillisesti toteutettuja yhteistyössä lääkärin kanssa. Hoitajanvastaanotoille ohjautuvat potilaat eri diagnoosiryhmien mukaan lääkärin tai hoitajan aloitteesta. Hoitaja vetoisia vastaanottoja ovat esimerkiksi uroterapeutin ja haavanhoitajan vastaanotot. Erilaiset osaamisvaatimukset, valtuudet ja vastuu sekä konsultaatioon pääsyn käytäntö on syntynyt eri toimijoiden yhteistyönä. (Hoitajavastaanotot, Hus.)

3 Aikaisempi tutkimustieto

3.1 Perehdytys hoitotyössä

Perehdyttämisellä tarkoitetaan kaikkia toimia, jotka edesauttavat uuden työntekijän sopeutumista ja tutustumista työpaikalle. Uusi työntekijä oppii tuntemaan työpaikkansa ihmiset, sekä tavat ja odotukset joita häneen kohdistuu. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajaa perehdyttämään työntekijän työhön, sekä opastamaan välineiden käytössä turvallisuuden takaamiseksi. Työturvallisuuslakia sovelletaan myös opiskelijan työhön koulutuksen yhteydessä. (Työn tekijän perehdyttäminen ja opastus, Työturvallisuuskeskus 2017.)

Perehdytys toimii pohjana hoitotyöhenkilöstön kehittämiseksi ammatillisessa osaamisessa ja urakehityksessä. Hyvä perehdytys luo työmotivaatiota ja edistää myönteisten

asenteiden syntymistä työyhteisöä kohti. Työyksikössä kattava perehdytys on ensisijaisesti hoitotyön johtajan vastuulla. Useissa työyksiköissä on myös opiskelijavastaava. Opiskelijavastaavan tehtäviin kuuluu koordinoida ja tukea opiskelijaohjausta sekä toimia linkkinä oppilaitoksen ja työyksikön välillä. Tarvittaessa opiskelijavastaava voi toimia myös opiskelijan lähiohjaajana. (Kälkäjä — Kääriäinen — Ruotsalainen — Sivonen — Tuomikoski — Vehkaperä 2016: 231.) Turvallinen oppimisympäristö on edellytys oppimiselle. Turvallinen oppimisympäristö tarkoittaa, että ohjauksessa huomioidaan opiskelijan tarpeet oppimiselle ja ohjauksen määrälle. Opiskelija oppii kommunikoidaan, osallistumaan toimintaan ja toimimaan hoito- ja päätöksentekotilanteissa oppimisympäristöstä tehtyjen havaintojen pohjalta. (Roto — Sankelo — Sulonen — Teuho — Vikberg-Aaltonen 2017: 11.)

Aikaisempien tutkimusten mukaan henkilökunnan osaamattomuus ja haluttomuus on koettu esteeksi perehdytyksen toteutumiselle. Esimerkiksi sijaisena toimineet sairaanhoitajat ovat kokeneet perehdytyksen puutteelliseksi. (Miettinen — Peltokoski — Åstedt — Kurki 2006: 24.) Ohjaajan vaihtuminen kesken harjoittelun, tai huonot henkilökemiat voivat vaikuttaa ohjauksen laatuun ja sen toteutumiseen. Perehdytystä voi haitata myös ohjaajan tekemät yövuorot sekä viikonlopputyöt, sillä ne vaikuttavat ohjauksen jatkuvuuteen eritoten lyhyissä harjoittelu jaksoissa. (Abreu — Marrow — Riklikiene — Saarikoski — Özbicakci 2007.) Opiskelijaohjaustoimintaa on pystytty tehostamaan opiskelijaohjauskoulutuksella. Kuitenkin käytettävissä oleviin resursseihin vaikuttaa potilaiden korkea hoitoisuus, yksikön vaatimukset, suuri työmäärä ja erilaisiin opiskelijoihin sopeutuminen. (Kälkäjä ym. 2016: 231.) Opiskelijaohjaus on yksilöllinen ja vuorovaikutteinen opetustilanne opiskelijan ja lähiohjaajan välillä. Hyvällä opiskelijaohjauksella pyritään kehittämään opiskelijan kriittistä ajattelukykyä, ammatillisia taitoja sekä klinistä päättelyä. Se myös tukee opiskelijan ammatillista ja persoonallista kasvua. (Karjalainen — Ruotsalainen — Sivonen — Tuomikoski — Huhtala — Kääriäinen 2015: 184-185.)

3.2 Ohjaajan edellytykset ja velvollisuudet ohjatussa harjoittelussa

Työnantajan tehtävä on arvioida opiskelijan valmiudet erilaisiin tehtäviin. Ohjauksen tarve riippuu työyksiköstä ja opiskelijan kokemuksesta. Ohjaajan täytyy määrittää opiskelijan vastuu, tehtävät ja muut toimintaa ohjaavat veloitteet sekä rajat. Toimiakseen ohjaajana tulee henkilön olla laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on oikeudet toimia itsenäisenä sairaanhoitajana. Potilasturvallisuuden takaamiseksi ohjauk-

sen on oltava aktiivista ohjaajan puolelta. Seuraaminen, valvonta ja ohjaaminen ei saa perustua vain opiskelijan aloitteeseen ja tarpeeseen, vaan ilmeneviin epäkohtiin tulee puuttua suorasti. (Sairaanhoitajan tehtävissä tilapäisesti toimineiden opiskelijoiden perehdytys. Valvira 2017.) HUS :n henkilökunta on motivoitunut opastamaan ja ohjaamaan opiskelijoita harjoitteluiden aikana (Harjoittelu ja työssäoppiminen, HUS.) Järjestetyillä harjoittelupaikoilla ja laadukkaalla ohjauksella halutaan tuottaa työelämän tarpeita vastaavaa osaamista. Jokainen HUS: n tulosityksikkö on opetusvelvollinen opiskelijoita kohtaan sekä vastuussa varmistamassa osaavan henkilökunnan työskentelystä myös tulevaisuudessa. (Opiskelijaohjauksen kehittäminen, HUS.)

Opiskelijaohjauksen onnistumiseen vaikuttavat ohjaukikäytäntöjen ja resurssien lisäksi myös ohjaajan motivaatio ohjata opiskelijaa, roolien ja tehtävien tiedostaminen, sekä henkilökohtaiset ominaisuudet ja luonteenpiirteet. Hyvä ohjaaja on kärsivällinen, luotettava, empaattinen, omaa kliinistä asiantuntijuutta, sekä kykyä kuunnella. Opiskelijaohjaajan oma ohjausmotivaatio vaikuttaa merkittävästi opiskelijan oppimismotivaatioon sekä halukkuuteen hakeutua yhteisiin oppimistilanteisiin. Ohjaajan tehtävänä on perehtyä opiskelijaan yksilönä ja auttaa opiskelijaa tunnistamaan henkilökohtaisia oppimistarpeita sekä luomaan realistisia tavoitteita harjoittelu jaksolle. Ohjaajan tulee myös perehtyä opiskelijan opintojen vaiheeseen, tunnistaakseen opiskelijan ohjaustarpeen. Opintojen alkuvaiheessa opiskelija tarvitsee ohjaajasta hoitajan mallin, jonka toimintaa tai ajattelua ei kyseenalaisteta. Keskivaiheessa ohjaajan odotetaan olevan tasa-arvoinen yhteistyökumppani ja loppuvaiheessa kyvykäs pohtimaan ja keskustelemaan reflektiivisesti hoitotyöstä ja siihen liittyvistä asioista. (Kälkjä ym. 2016: 231-232.) Harjoittelun aikana käytävät ohjauskeskustelut opiskelijan ja ohjaajan välillä ovat vastavuoroisia vuorovaikutustapahtumia, jotka positiivinen keskusteluilmapiiri ja jaettu asiantuntijuus mahdollistavat. Aikaisemman tutkimuksen mukaan juuri vastavuoroinen vuorovaikutus, jaettu asiantuntijuus, ohjattavalähtöinen prosessi, positiivinen keskusteluilmapiiri ja yhteinen ymmärrys muodostuivat ohjauskeskustelun ominaispiirteiksi. Ohjauskeskustelu on tärkeä osa opiskelijan ja ohjaajan välisen suhteen rakentamisessa ja merkittävä harjoittelun onnistumisen kannalta. (Hupli — Kostainen 2012: 2-3.) Hyvä perehdytys vaatii ohjaajalta aikaa sekä halua jakaa omia tietojaan ja taitojansa eteenpäin perehdytettävälle. Parhaimmillaan ohjaussuhde on, kun sekä ohjaaja että perehdytettävä kokevat sen antoisaksi ja kehittäväksi. (Kaunonen — Miettinen — Tarkka 2009: 64.)

Opiskelijat pitävät reflektointia keskeisenä asiana oman ammatillisuuden ja hoitotämyksen syntymisessä. Kun ohjaaja keskustelee ja työskentelee opiskelijan kanssa, suunnittelee uusia oppimistilanteita sekä toimii teoretiedon pohjalta käytännötyössä, se edesauttaa opiskelijaa arvo alustan luomisessa ja syvemmän ymmärryksen syntymisessä. Erityisesti tilanteiden ennalta suunnittelu ja läpikäyminen ovat tärkeitä, sillä työtilanteessa opiskelija on usein keskittynyt toimenpiteen suorittamiseen teknillisesti oikein. Tapahtuman läpikäyminen toiminnan jälkeen yhdessä ohjaajan kanssa helpottaa kokonaisuuden hahmottumista, ymmärryksen syventämistä, erilaisten toimintatapojen oppimista sekä itsearviointia. Myös ohjaaja hyötyy yhdessä käydyistä keskusteluista ja pystyy hyödyntämään saamaansa palautetta omassa kehittämisessään. (Keijonen — Koota: 28-29.)

3.3 Opiskelijoiden kokemuksia perehdytyksestä ohjatussa harjoittelussa

Terveysalankoulutuksen ja siihen liittyvien ohjattujen harjoitteluiden on tarkoitus kouluttaa uusia työntekijöitä terveydenhuoltoon. Sairaanhoidajaopiskelijoiden opetussuunnitelman mukaan opiskeluihin sisältyy 50 opintoviikkoa, joiden tulee tapahtua terveydenhuollon toimintayksikössä ohjattuna harjoitteluna. Ohjattu harjoittelu mahdollistaa opiskelijoiden kokea aitoja työelämän tilanteita ammatillisen osaamisen kehittämiseksi. (Heinonen 2004.) Ammatillinen osaaminen muodostuu työelämänvalmiuksista sekä erityisosaamisesta riippuen koulutusohjelmasta. (Luukkainen — Uosukainen: 101.)

Aikaisempien tutkimusten mukaan opiskelijat ovat kokeneet harjoittelupaikan ilmapiiriin ja sen sisäisen johtamistavan vaikuttavan oppimiseen ja ohjauksen laatuun. Henkilökunnan ohjausmyönteisyys on usein koettu haastavana sekä harjoittelun arviointiin ja oppimisympäristöön on toivottu parannuksia. Myös harjoitteluiden sovittaminen opiskelijoiden henkilökohtaisiin opintosuunnitelmiin sekä opiskeluiden ulkopuoliseen elämään on tuottanut vaikeuksia, sillä opiskelija ei pääsääntöisesti ole työsuhteessa harjoittelun organisaatioon harjoittelun aikana, eikä hänelle makseta siitä korvausta. (Heinonen 2004.)

Ulkopuoliseksi jääminen työyhteisöstä on yksi suurimmista syistä harjoittelun keskeyttämiselle. Opiskelijoiden mukaan hyvä perehdytys luo yhteishenkeä ja lisää työviihtyisyyttä. Opiskelijan esittelemisen koko työyhteisölle ja henkilökunnalle on koettu auttavan opiskelijaa sopeutumaan harjoittelupaikalle, sekä vähentävän eristäytymisen riskiä ja ulkopuoliseksi jäämisen tunnetta. (Kaunonen ym. 2009: 66.) Opiskelijat pitävät tär-

keänä osana oppimista palautteen saamista. Erityisesti rakentavaa kritiikkiä ja ohjeita siihen kuinka työskentelyä voidaan entisestään parantaa, pidetään tärkeämpänä oppimisen kannalta kuin jatkuvaa positiivista palautetta. Opiskelijoiden kokemuksen mukaan ohjaajan kehnot tai riittämättömät tietotaidot ovat olleet yksi syy huonolle ohjaukselle. Myös ylisuojeleminen harjoittelupaikalla on hidastanut tai toiminut esteenä oppimiselle. Toisinaan taas ohjaajan tietämättömyys opiskelijan kokemuksista ja osaamisesta on aiheuttanut opiskelijoille vaikeita tilanteita ja ohjauksen puutetta, kun ohjaaja ei ole ollut perillä opiskelijan osaamisen tasosta. (Foster — Marks- Maran — Ooms 2015: 18-24.) Kielteisenä kokemuksena opiskelijat ovat kokeneet oman nimetyn ohjaajan puuttumisen sekä muutokset suunnitellussa ohjauksessa (Roto ym. 2017: 15). Opiskelijan arvostus ja kunnioitus sairaanhoitajia kohtaan auttaa luomaan kollegiaalisen suhteen ohjaajaan. Avoimuus ja hyvä vuorovaikutussuhde opiskelijan ja ohjaajan välillä luo toimivan pohjan työskentelylle. Hyvin toimiva kollegiaalinen ja dialoginen suhde voi parhaimmassa tapauksessa auttaa myös ohjaajaa oppimaan opiskelijalta. (Knuutila — Kotila: 69.)

4 Työn tarkoitus ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla opiskelijoiden näkemyksiä perehdytyksen sisällöstä HUS: n kirurgian poliklinikalla. Tavoitteena on myös, että opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää uuden opiskelijoiden perehdytysoppaan tekemisessä. Tutkimuskysymys oli; kuvaile saamaasi perehdytystä harjoittelusi aikana.

5 Työn toteutus

5.1 Aineistonkeruumenetelmä ja aineistonkeruu

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimusotteen tarkoitus on luoda uutta tietoa ja teoriaa. Tavoitteena on ymmärtää tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä subjektiivisesta, eli osallistujan näkökulmasta. Tutkimuksen osallistujiksi voidaan valita vain ihmisiä, joilla on tieto ja kokemusta tutkitavasta ilmiöstä. Laadullinen tutkimus tutkii erityisesti ilmiön laatua, joten tutkimukseen osallistujia on yleensä vähän. Osallistujia voidaan tarvittaessa ottaa lisää kesken tutki-

muksen, kunnes aineisto on kyllästynyt. Kyllästymistä voidaan jatkaa niin kauan, että uudet osallistujat eivät tuo enää uusia näkökulmia tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimus on luonnoltaan vuorovaikutteinen, jossa tutkimukseen osallistuja ja tekijä vaikuttavat toisiinsa. Koska aineistonkeruuvaiheessa on usein läheinen kontakti tutkimukseen osallistuviin, on tutkimus etiikka ja eettisyys keskeisiä asioita laadullisessa tutkimuksessa. Yleensä aineiston analyysi on lähtökohdiltaan induktiivinen, jolloin lähtökohtana toimii aineisto. (Kylmä — Juvakka 2007: 22-29.)

Aineistonkeruu oli tarkoitus toteuttaa teemahaastatteluna. Kutsu haastatteluihin lähetettiin opiskelijoille kaksi kertaa keväällä ja syksyllä 2017. Haastattelukutsuihin ei saatu yhtään vastausta. Tämän jälkeen samoille opiskelijoille lähetettiin tutkimuskysymys sähköpostitse. Sähköpostin käyttö kyselyssä sallii kysymysten esittämisen nopeallakin aikataululla suurelle ryhmälle. Näin aineisto saadaan valmiina kirjallisessa muodossa, mutta henkilökohtaisen kontaktin syntyminen vastaajan ja tutkimuksen tekijöiden välille ei ole mahdollista. (Kylmä — Juvakka 2007:104.) Vastaus saatiin kahdelta opiskelijalta, joista kumpikin oli suorittanut harjoittelun HUS: n kirurgian poliklinikalla.

5.2 Aineiston analyysi

Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä, jossa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä tuotetaan tietoa kerätyn aineiston pohjalta (Kylmä — Juvakka 2007: 112). Sisällönanalyysin hyötyjä ovat muun muassa tutkimusasetelman joustavuus sekä sisällöllisen sensitiivisyyden säilyminen. Sisällönanalyysissä tutkittavaa ilmiötä pyritään kuvaamaan laajasti, mutta tiiviisti. Sen tuloksena syntyy malleja, luokituksia ja erilaisia käsitelmiä. Analyysiyksikön valinnan ja aineistoon tutustumisen jälkeen sisällönanalyysi voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen, jotka ovat aineiston pelkistäminen, aineiston luokittelu sekä luotettavuuden arviointi. (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2009: 132-134.)

Aineisto analyysissa on pyritty etsimään vastausta tutkimuskysymykseen, eli selvittämään opiskelijoiden kokemuksia ohjatun harjoittelun perehdytyksen sisällöstä. Pelkistään ilmauksia etsittiin ensin sisällöllisesti samankaltaisia ilmauksia. Vertailemalla niiden erilaisuuksia ja yhtäläisyyksiä, syntyi yhteensä 6 eri alaluokkaa. Alaluokat muodostivat lopulta kolme yläluokkaa, jotka kertovat perehdytyksen sisällöistä kirurgian poliklinikalla (taulukko 1). Yläluokat on nimetty niin, että ne kattavat kaikki pelkistetyistä ilmauksista syntyneet alaluokat (Kylmä — Juvakka 2007: 118).

Taulukko 1. Aineiston luokittelu

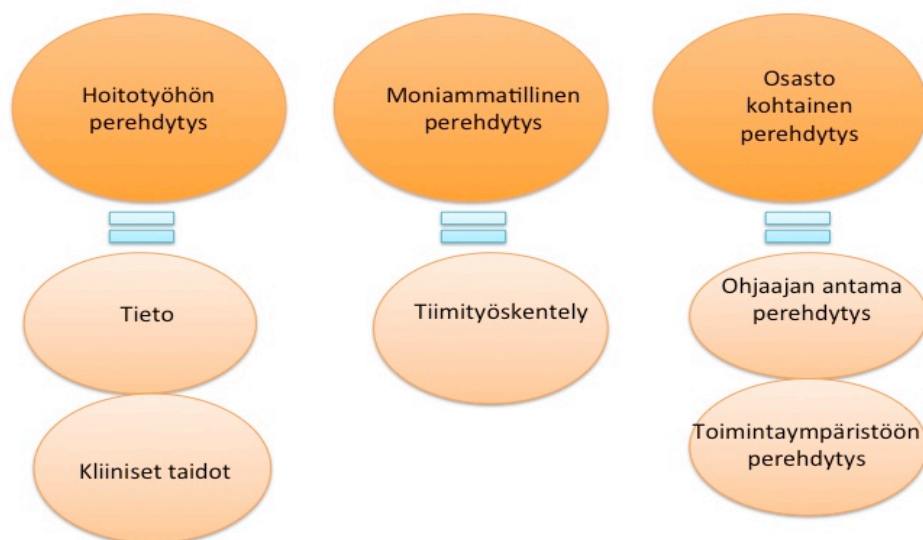
Alkuperäisilmaisu	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
...kuin hoitotoimenpiteistä ja kädentaidoista, etten osaa kaivata lisää.	Perehdytys sisälsi tietoa toimenpiteistä ja ohjausta kädentaitoihin	Tieto	Hoitotyöhön perehdytys
Sain todella paljon tietoa ja ohjausta, kaikki kerrottiin ihan perusteellisesti.	Paljon tietoa	Tieto	
..selviydyin usein toimenpiteistä hyvin, koska ohjaajani oli perusteellisesti perehdyttänyt minua ajan kanssa.	Perusteellinen perehdytys toimenpiteisiin	Tieto	
..muiden kanssa minun täytyi itse oppia ja perehtyä omissa oloissani.	Tietoa piti etsiä etupäässä itsenäisesti	Tieto	
Sain niin kattavan perehdytyksen teorian tiedoista....	Perehdytys sisälsi teoria-tietoa	Kliiniset taidot	
Tapasin molemmat ohjaajani ensimmäisenä päivänä ja pääsin seuraamaan sairaanhoitajan työtä lääkärin vastaanotolla yhdessä toisen ohjaajani kanssa.	Tutustuminen polikliiniseen hoitotyöhön	Tiimityöskentely	Moniammatillinen perehdytys
Ensimmäisellä viikolla sain olla lääkärin vastaanotolla ja minua ohjasivat myös muut sairaanhoitajat kuin ohjaajani.	Tutustuminen polikliiniseen hoitotyöhön	Tiimityöskentely	
Tunsin olevani vähän heitteillä ne päivät, kun en ollut oman ohjaajani kanssa.	Työskentely ilman omaa ohjaajaa	Ohjaajan antama perehdytys	Osastokohtainen perehdytys
Jouduin itse hoitamaan omat sijoitukseni ja tuntui kuin hoitajat eivät olisi halunneet minua seuraansa	Ulkopuolinen olo	Ohjaajan antama perehdytys	
Minua ohjattiin kädestä pitäen ja sain työskennellä itse kaikessa rauhassa, ohjaaja taustalla neuvomassa tai apuna kun tarvitsee.	Ohjaajan tuki työskentelyssä	Ohjaajan antama perehdytys	
... "tässä lehtinen lue siitä, siinä on kattava tieto".	Perehdytyksen saaminen ainoastaan kirjallisesti	Toimintaympäristöön perehdytys	

Ennen harjoittelua ohjaajani olivat lähettäneet minulle poliklinikasta tietoa, johon sain etukäteen tutustua	Tietoa osastosta etukäteen	Toimintaympäristöön perehdytys	
Minut otti vastaan poliklinikan opiskeluvastaava, joka esitteli minulle osaston, kertoi minulle osaston luonteesta tosi kattavasti ja selkeästi.	Osaston esittely ja toiminta	Toimintaympäristöön perehdytys	

6 Tulokset

Tulokset pohjautuvat opiskelijoiden vastauksiin koskien perehdytystä HUS: n kirurgian poliklinikoilla. Yläluokiksi muodostui hoitotyöhön perehdytys, moniammatillinen perehdytys ja osastokohtainen perehdytys. Yläluokat koostuivat yhteensä viidestä eri alaluokasta (kuvio 1).

Kuvio 1. Ylä- ja alaluokat sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytyksestä kirurgian poliklinikalla

6.1 Hoitotyöhön perehdytys

Hoitotyöhön perehdytys yläluokka jaettiin kahteen alaluokkaan; tietoon ja kliinisiin taitoihin. Yksi vastaajista kertoi saaneensa paljon perusteellista tietoa ja ohjausta. Hän kertoi suoriutuneensa toimenpiteistä hyvin, koska ohjaaja oli käyttänyt perehdyttämiseen aikaa. Hän koki saaneensa ohjausta myös kliinisiin kädentaitoihin kattavasti;

”Sain niin kattavan perehdytyksen teoretietoista kuin hoitotoimenpiteistä ja kädentaidoista, etten osaa kaivata lisää.”

Toinen vastaajista joutui etsimään tietoa etupäässä itsenäisesti ohjaajan ollessa paljon poissa ja perehtymään siihen omissa oloissaan;

”... muiden kanssa minun täytyi itse oppia ja perehtyä omissa oloissani.”

6.2 Moniammatillinen perehdytys

Moniammatilliseen työhön perehtymisestä muodostui vain yksi alaluokka; tiimityöskentely. Opiskelijat pääsivät työskentelemään lääkärinvastaanotolla ja tutustumaan polikliniseen hoitotyöhön. He kuvasivat tiimityöskentelyä ja perehdytystä moniammatillisuuteen muun muassa näin;

”Ensimmäisellä viikolla sain olla lääkärin vastaanotolla ja minua ohjasivat myös muut sairaanhoitajat kuin ohjaajani.”

”Tapasin molemmat ohjaajani ensimmäisenä päivänä ja pääsin seuraamaan sairaanhoitajan työtä lääkärin vastaanotolla yhdessä toisen ohjaajani kanssa.”

6.3 Osastokohtainen perehdytys

Osastokohtainen perehdytys koostuu kahdesta alaluokasta, jotka ovat ohjaajan antama perehdytys ja toimintaympäristöön perehdytys. Toinen vastaajista joutui työskentelemään ilman omaa ohjaajaa, joka sai hänet tuntemaan itsensä ulkopuoliseksi;

” Tunsin olevani vähän heitteillä ne päivät, kun en ollut oman ohjaajani kanssa.”

Toinen vastaajista oli saanut ohjaajan antamaa perehdytystä niin kädestä pitäen kuin jatkuvaa taustatukea sekä neuvoja tarvittaessa;

”Minua ohjattiin kädestä pitäen ja sain työskennellä itse kaikessa rauhassa, ohjaaja taustalla neuvomassa tai apuna kun tarvitsee.”

Perehdytystä toimintaympäristöön saatiin pääosin kirjallisesti. Yksi vastaajista oli saanut etukäteen sähköpostilla tietoa poliklinikasta. Hän oli myös tavannut poliklinikan opiskelijavastaavan, joka oli esitellyt osastoa ja sen toimintaa. Toinen vastaajista joutui itsenäisesti perehtymään toimintaympäristöönsä pyydettyään sitä. Hän kuvaili perehdytystä vain näin;

"... tässä lehtinen lue siitä, siinä on kattava tieto".

7 Pohdinta

7.1 Tulosten pohdinta

Tulosten mukaan opiskelijat ovat saaneet perehdytystä monin eri tavoin. Perehdytystä harjoitteluun saatiin hoitotyöhön ja moniammatillisuuteen sekä osastokohtaisella tasolla. Perehdytys tapahtui kirjallisesti sekä suullisesti. Opiskelijat kokivat saaneensa sekä hyvää, että keinoa perehdytystä harjoittelunsa aikana. He kuvasivat saamaansa perehdytystä kattavaksi ja perusteelliseksi. Yksi opiskelija kertoi tavanneensa heti ensimmäisenä päivänä kaksi hänelle nimettyä ohjaajaansa sekä osaston opiskelijavastaavan. Hän sai perehdytystä niin kattavasti, että koki tämän vuoksi suoriutuneensa harjoittelusta hyvin. Aikaisemman tutkimuksen mukaan ohjaajalta saatu hyvä perehdytys vaatii ohjaajan aikaa, sekä halua jakaa omia tietojaan ja taitojaan perehdytettävälle (Kaunonen ym. 2006: 64.). Näitä asioita toinen opiskelijoista koki saaneensa ohjaajaltaan.

Vastauksista nousi esiin myös epäkohtia, joihin opiskelijat toivovat parannusta. Näitä epäkohtia olivat opiskelijan kokemuksen mukaan muun muassa ohjaajan läsnäolon ja ohjausmotivaation puute. Toisen opiskelijan ohjaaja ei työskennellyt täyttä työaikaan, jonka vuoksi opiskelija ei voinut olla päivittäin oman ohjaajansa seurassa. Ohjaajan puute sai opiskelijan tuntemaan itsensä ulkopuoliseksi, sillä hänelle ei ollut myöskään nimetty väliaikaista ohjaajaa oman ohjaajansa poissa ollessa. Aikaisempien tutkimusten perusteella ulkopuoliseksi jäämisen tunnetta olisi voitu ehkäistä muun muassa esittelemällä opiskelija koko työyhteisölle heti harjoittelun alussa. (Kaunonen ym. 2009: 66.) Opiskelija ei saanut mieltään askarruttaviin kysymyksiin vastauksia ohjaajaltaan, vaan joutui hakemaan paljon tietoa itsenäisesti. Opiskelija koki saaneensa kysymyksiinsä vastauksen myös näin, mutta vaikeamman kautta. Aikaisemman tutkimuksen

mukaan ohjaajan ohjausmotivaatio vaikuttaa merkittävästi opiskelijan oppimismotivaatioon ja sitä kautta halukkuuteen osallistua yhteisiin oppimistilanteisiin (Kälkäjä ym. 2016: 231.).

Toinen opiskelijoista koki saaneensa tarpeeksi vastuuta päästessään suorittamaan hoitotoimenpiteitä valvotusti. Hän koki suoriutuneensa toimenpiteistä hyvin, koska oli saanut niihin tarpeeksi perehdytystä ja apua oli taustalla tarvittaessa. Tutkimusten mukaan ohjaajan ollessa perillä opiskelijan tietotaidoista ja osaamisen tasosta, se edesauttaa myös ohjauksen ja perehdytyksen oikeanlaista kohdistamista niin, että opiskelija pääsee työskentelemään tarpeeksi kehittääkseen oppimistaan. (Foster ym. 2015: 18-24.) Kaiken kaikkiaan saamamme vastaukset olivat samassa linjassa aikaisempien tutkimustulosten kanssa.

7.2 Eettisyyden pohdinta

Opinnäytetyö on toteutettu noudattamalla eettisiä periaatteita. Näitä periaatteita ovat haitan välttäminen, oikeudenmukaisuus, ihmisoikeuksien kunnioitus sekä luottamus ja rehellisyys. (Kylmä — Juvakka 2007: 147.). Tutkimuksen tulokset on esitetty rehellisesti kyselyn vastauksien perusteella eikä niitä ole vääristelty. Tuloksia ei ole kopioitu aikaisemmista tutkimuksista, vaan tulokset pohjautuvat kyselyyn osallistuneiden vastauksiin. Eettisten periaatteiden mukaan tutkimukseen osallistuvalla on saatava vapaaehtoinen suostumus osallistumiseen. Opiskelijoille kerrottiin saatekirjeessä tutkimuksen olevan vapaaehtoinen. Jokainen kyselyyn vastannut opiskelija oli suorittanut harjoittelun kirurgian poliklinikalla HUS: n alueen sairaalassa, joten vastanneiden katsotaan eettisten periaatteiden mukaan olevan tieteellisesti päteviä osallistumaan opinnäytetyöhön. (Kylmä — Juvakka 2007: 137-138.)

Tutkimuksen tulisi rakentaa terveystieteiden tietoperustaa ja tuotettava hyötyä kanssaihmisille tai yhteiskunnalle. (Kylmä — Juvakka 2007: 144.). Opinnäytetyön tulokset ovat tärkeää tietoa opiskelijaohjauksen kehittämisen kannalta. Tuloksia voivat hyödyntää opiskelijat arvioidessaan saamaansa perehdytystä, ohjaajat perehdytyksen sisällön miettimisessä ja kokoamisessa, sekä mahdollisesti HUS tehdessään uutta opiskelijaohjauksen käsikirjaa.

Aineistonanalyysi vaiheessa on tärkeä suojella tutkimukseen osallistuneita henkilöitä anonymiteetin säilyttämiseksi. Erityisesti tutkimuksissa joissa osallistujia on vähän, on

olemassa suuri vaara vastanneiden henkilöllisyyksien tunnistamiselle. (Kylmä — Juvakka 2007; 153-155.). Vastaukset on esitetty niin, ettei vastanneiden henkilöllisyyksiä ole mahdollista tunnistaa. Opinnäytetyöhön osallistuneiden opiskelijoiden vastaukset on hävitetty heti hyväksytyn sisällönanalyysin jälkeen. Tekijöiden kesken vastaajista on käytetty nimityksiä vastaaja yksi (1) sekä vastaaja kaksi (2), eikä vastauksia ole jaettu eteenpäin.

7.3 Luotettavuuden pohdinta

Tieteellisen tutkimuksen tavoitteena on luoda tutkittavasta ilmiöstä mahdollisemman luotettavaa tietoa. Luotettavuuden arviointi tutkimuksessa on tärkeää sen tieteellisen tiedon, tutkimustoiminnan ja tulevaisuudessa hyödyntämisen kannalta. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida tutkimuksen uskottavuudella, vahvistettavuudella siirrettävyydellä sekä refleksiivisyydellä. Uskottavuutta voidaan mitata muun muassa sillä, kuinka hyvin tulokset vastaavat opinnäytetyöhön osallistuneiden vastaajien käsityksiä tutkittavasta ilmiöstä. (Kylmä— Juvakka 2007: 127-128.) Tässä työssä hyödynnetyt vastaukset ovat kyselyyn osallistuneiden omia, eikä niihin ole pyritty vaikuttamaan opinnäytetyön tekijöiden puolesta. Vastaukset on esitetty siinä muodossa kuin ne on saatu, eikä niitä ole jälkikäteen muokattu. Uskottavuuden parantamiseksi opinnäytetyön analysoinnissa pyrittiin pitämään lähtökohtana tutkimuskysymystä, eli hakemaan vastausta siihen minkälaista perehdytyksen sisältö oli opiskelijoiden näkökulmasta.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan tutkimuksen eri vaiheiden kirjaamista niin, että prosessin etenemistä on helppo seurata. Sen tarkoitus on kuvata, kuinka olemme päättäneet tiettyihin johtopäätöksiin ja tuloksiin. (Kylmä — Juvakka 2007: 129.) Koska opinnäytetyössä oli kaksi tekijää, oli erilaisten tulkintojen ja johtopäätösten tekeminen todennäköistä. Laadullisessa tutkimuksessa erilaiset tulkinnat kuitenkin hyväksytään, sillä ne lisäävät ymmärrystä ilmiöstä joka toimii tutkimuksen kohteena (Kylmä — Juvakka 2007: 129).

Refleksiivisyyttä arvioidessa tutkijan on harkittava vaikuttaako hänen omat mielipiteensä tai kokemuksensa tutkimuksen aineistoon ja lopputuloksiin. (Kylmä — Juvakka 2007: 129). Toinen tämän opinnäytetyön tekijöistä on suorittanut harjoittelun HUS: n sairaalan kirurgian poliklinikalla. Opinnäytetyö on tehty puolueettomasti, joten hänen omat ajatuksensa ohjauksen sisällöstä harjoittelun aikana eivät ole vaikuttaneet tuloksiin, eikä niitä ole huomioitu missään vaiheessa opinnäytetyön aikana.

Siirrettävyyttä mitataan tulosten hyödyntämisessä muissa vastaavissa tutkimuksissa. Siirrettävyyden takaamiseksi opinnäytetyössä tulee kuvailla tarkoin tutkimuksen eri vaiheet ja perustella aiheen valinta. (Kylmä — Juvakka 2007: 129.) Tämän työn siirrettävyyttä voidaan katsoa heikentävän vähäisten vastausten määrä. Koska vastanneita sairaanhoitaja opiskelijoita oli vain kaksi, ei tuloksia tule yleistää.

8 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tuloksien perusteella perehdytystä antaessa tulisi ottaa huomioon ohjaajan ajankäyttö ohjaukseen ja halua ohjata opiskelijaa. Ohjaajan ajanpuute ohjaukselle on kytköksissä perehdytyksen laatuun, joka vaikuttaa näin ollen myös harjoittelun sujuvuuteen. Sairaanhoitajien erilaiset työajat tulisi huomioida harjoittelun ohjaajaa valittaessa, sillä ohjauksen ja perehdytyksen puute aiheuttaa opiskelijoissa epävarmuutta. Kehitettävää olisi eritoten ohjaajan sijaisen järjestämisessä, jolloin ohjaus jatkuu ja toteutuu myös varsinaisen ohjaajan poissa ollessa, aiheuttaen opiskelijalle mahdollisimman vähän haittaa. Perehdytykseen tulisi kiinnittää huomiota, sillä hyvä perehdytys heti harjoittelun alusta alkaen luo optimaaliset olosuhteet oppimiselle, sekä edesauttaa opiskelijan ammatillista kasvua positiivisesti.

Suullinen perehdytys verrattuna kirjalliseen perehdytykseen oli tulosten mukaan kattavampaa ja nopeampaa. Suullisesti tapahtuva perehdytys luo samalla hyvän suhteen perehdyttäjän ja perehdytettävän välille. Perehdytys ohjauksen avulla varsinaisissa hoitotoimenpiteissä edesauttaa vuorovaikutussuhteen syntymistä. Kirjallinen perehdytys tapahtuu usein yksin, joka pahimmassa tapauksessa luo opiskelijalle ulkopuolisuuden tunnetta muuhun työyhteisöön. Opiskelijan joutuessa hakemaan tietoa perehdytystä varten itsenäisesti tulisi ohjaajan varmistaa, että löydetty tieto on linjassa yksikön toimintaperiaatteiden kanssa. Opiskelijoille olisi tärkeää taata samat materiaalit ja vastaukset perehdytystä varten, jotta perehdytys olisi yhdenvertaista.

Kuten jo aiemmin mainitti ei opinnäytetyön tuloksia voida yleistää sen pienen vastaajamäärän vuoksi. Vastaukset antavat kuitenkin hyvää osviittaa siihen, minkälainen perehdytys koetaan hyväksi ja mihin suuntaan perehdytystä voisi tulevaisuudessa kehittää.

9 Lähteet

- Aalto Pirjo, Kaunonen Marja, Mattila Elina, Säilä Tiina. 2006. Polikliinisen hoidon kehittäminen. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin julkaisuja 2006: 7, 7. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Abreu, Marrow, Riklikiene, Saarikoski, Özbicakci. 2007. Student nurses' experience of supervision and Mentorship in clinical practice: A cross cultural perspective. Verkkodokumentti <<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1471595307000133>> . Luettu 1.3.2017.
- CLES- laatu kysely. 2017. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/Sivut/CLES-laatuksely.aspx>> . Luettu 25.2.2017.
- Foster Helen, Ooms, Ann, Marks- Maran Di. 2014. Nursing student's expectations and experiences of mentorship. Nurse Education Today 2015: 35, 18-24.
- Heinonen Noora. 2004. Terveysalan koulutuksen työssä oppiminen ja ohjattu harjoittelu, suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2003:13, 22. Verkkodokumentti. <http://portal.savonia.fi/amk/sites/default/files/pdf/tutustu_savoniaan/oha/STM_2003%20suositus%20harjoittelu%20terveysalalla.pdf> . Luettu 1.5.2018.
- Hoitajavastaanotot. Hus. Verkkodokumentti. <http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaalat/meilahden-tornisairaala/poliklinikat/kirurgian_poliklinikka/hoitajavastaanotot/Sivut/default.aspx> . Luettu 26.8.2017.
- Hupli Maija, Kostainen Johanna. 2012. Ohjaajan ja opiskelijan välinen ohjauskeskustelu ohjatussa harjoittelussa - käsiteanalyysi hybridisen mallin mukaan. Hoitotiede 25 (1), 2-3.
- Juntunen Jonna, Ruotsalainen Heidi, Tuomikoski Anna-Maria, Kääriäinen Maria. 2016. Haasteelliset opiskelijaohjaustilanteet terveysalalla - opiskelijaohjaajien käsityksiä. Hoitotiede 28 (2), 124-125.
- Kankkunen Päivi, Vehviläinen- Julkunen Katri. 2009. Tutkimushoitotieteessä. WSOY-pro OY, 104.
- Karjalainen Tuija, Ruotsalainen Heidi, Sivonen Pirkko, Tuomikoski Anna-Maria, Huhtala Saija, Kääriäinen Maria. 2015. Opiskelijaohjaajien arviot omasta ohjausosaamisestaan. Hoitotiede 27 (3), 184-185.
- Kaunonen Marja, Miettinen Merja, Tarkka Marja-Terttu. 2006. Laadukas perehdyttäminen: Osa I, Hoitotyön perehdytyksen perusta. Hallinnon tutkimus (2), 64-66.

Keijonen Pia, Koota Elina. Reflektointi kehittymisen edellytyksenä. Teoksessa Ranta liri (toim.): Sairaanhoitaja asiantuntijana, hoitotyön vuosikirja 2011. Helsinki: Fioca Oy. 28-29.

Kirurgian poliklinikka. Hus. Verkkodokumentti.
<http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaalat/meilahden-tornisairaala/poliklinikat/kirurgian_poliklinikka/Sivut/default.aspx>. Luettu 3.4.2018.

Knuutila Marko, Kotila Jaana. Kollegiaalisuus sairaanhoitajan voimavarana. Teoksessa Ranta liri (toim.): Sairaanhoitaja asiantuntijana, hoitotyön vuosikirja 2011. Helsinki: Fioca Oy. 28-29.

Kylmä Jari, Juvakka Taru. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita prima oy, 22-155.

Kyngäs Heli, Vanhanen Liisa. 1999. Sisällön analyysi. Hoitotiede 1 (11), 5.

Kälkäjä Maria, Kääriäinen Maria, Ruotsalainen Heidi, Sivonen Pirkko, Tuomikoski Anna-Maria, Vehkaperä Anne. 2016. Opiskelijaohjauksen käytännöt, -resurssit ja ohjaajat terveysalalla: opiskelijaohjauksen näkökulma. Hoitotiede 28 (3), 231-232.

Luukkainen Sirpa, Uosukainen Leena. Koulutus asiantuntijuuden perustana. Teoksessa Ranta liri (toim.): Sairaanhoitaja asiantuntijana, hoitotyön vuosikirja 2011. Helsinki: Fioca Oy. 101.

Miettinen Merja, Peltokoski Jaana, Åstedt- Kurki Päivi. 2006. Osastonhoitajan rooli perehdyttämisessä. Tutkiva hoitotyö 3(06), 24.

Opiskelijaohjauksen kehittäminen. Hus. Verkkodokumentti.
<<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/terveysalan-opiskelijat/Sivut/Opiskelijaohjauksen-kehitt%C3%A4minen.aspx>>. Luettu 5.6.2018.

Roto Helinä, Sankelo Merja, Sulonen Tuija, Teuho Susanna, Vikberg-Aaltonen Paula. 2017. Terveysalan opiskelijoiden kielteiset kokemukset harjoittelun aikana. Tutkiva hoitotyö 15 (1): 11-15.

Sairaanhoitaja (AMK). 2016. Metropolia. Verkkodokumentti.
<<http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/hoitotyosaairaanhoitaja/>>. Luettu 12.2.2017.

Sairaanhoitajan tehtävissä tilapäisesti toimineiden opiskelijoiden perehdytys. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira. 2017. Verkkodokumentti.

<https://www.valvira.fi/documents/14444/2822570/Sairaanhoitajan_tehtavissa_toimineiden_opiskelijoiden_perehdytys.pdf/fce8b16f-1643-60e5-7192-3a9a16c359dc>. Luettu 17.4.2018.

Sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelma. Metropolia. Opinto- opas. Verkkodokumentti.
< <http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php/fi/16183/fi/70320>>. Luettu 5.6.2018.

Terveysalan opiskelijat. 2017. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/terveysalan-opiskelijat/Sivut/default.aspx>> Luettu 16.2. 2017.

Työntekijän perehdyttäminen ja opastus. 2017. Työturvallisuuskeskus. Verkkodokumentti.

<http://ttk.fi/tyohyvinvointi_ja_tyosuojelu/toiminta_tyopaikalla/vastuut_ja_velvoitteet/tyhon_perehdyttaminen_ja_tyonopastus> Luettu 16.2.2017

